

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies duodecimus, decimus tertius et decimus quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1868

De SS. Daniele, Samuele, Angelo, Domno, Leone, Nicolao, Hugolino,
Martyribus Ex Ordine S. Francisci Septæen Mauritania Tingitana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71232)

A D

DE SS. DANIELE, SAMUELE, ANGELO, DOMNO, LEONE, NICOLAO, HUGOLINO,

MARTYRIBUS EX ORDINE S. FRANCISCI

SEPTÆ IN MAURITANIA TINGITANA.

COMMENTARIUS PRÆVIUS.

Sanctorum Martyrum in sacris Fastis memoria, passio, cultus sacer.

ANNO MCCXXI.

Sanctorum
Martyrum

Quanto fidei Catholicæ propagandæ studio, et vel effundendi pro Christo sanguinis ardore flagravit S. Franciscus Assisias, Ordinis Seraphici parens, luculente admodum patuit anno 1219, quo, commissa Elix Tuscia Ministro, Ordinis administratione, animo plane imperterrito in Orientem profectus est, aut Ægypti regem (Soldanum appellant) cum gente Saracemica ad Christi fidem adducturus, aut, sin minus id e voto succederet, martyrii equidem illic lauream, uti sperabat, reperturus. At quam in Ægypto non reperit ipse, hanc Marrochii in Africa Berardus de Carbio, Petrus de S. Geminiano, Adjutus, Accursius, et Otto, tanti Patris non degeneres filii, ipsiusmet Miramolini regis manu in odium fidei obruncati, anno 1220, aspirante eorum votis Numine, sunt consecuti; nec multo post, horum pro fide zelum æmulati Daniel, Samuel, Angelus, Dominus seu Domnolus, Leo, Nicolaus et Hugolinus, ejusdem Ordinis dignissimi alumni, fuso pariter pro Christo sanguine, æque insignem Septæ in Mauritanîæ Tingitanæ, qua freto Gaditano alluitur, finibus de Saracenis, infestissimis Christiani nominis hostibus triumphum, variis cum sacris, tum profanis litterarum monumentis celebratum, reportarunt.

apud marty-
rologos,

2 Ac primo quidem memorantur hi Martyres in Calendario, quod præfixum Breviario Romano fuit, anno 1522 Venetiis, sexennio circiter post concessum illorum a Leone X cultum, edito, ad diem XIII Octobris in hunc modum: Cerbonii episcopi et Confessoris; et septem Martyrum Ordinis Minorum: quin et Officium eorum proprium ejusdem Breviarii pag. 473 legitur, die XIII Octobris ex institutione Leonis X, teste Rubrica illi præfixa, recitandum, ac tunc primum, item teste Tabula Officiorum de novo appositorum, Breviario Romano

insertum. Inscribi dein Martyrologiis cepti sunt, uti fecit, senescente seculo decimo sexto, Maurolycus, Messanensis abbas, sed ad diem x Octobris, his verbis: Apud Septam Mauritanîæ Sanctorum Danielis, Samuelis, Angeli, Donni, Leonis, Nicolai et Ugolini Sociorum Sancti Francisci Martyrum, in Lusitaniam translatorum. Idem præstitere Felicius, Galesinus et Molanus: ille quidem ad diem x Octobris; hi autem ad diem ejusdem mensis XIII; quos secuti hac in re sunt qui Martyrologium Romanum novissime emendarunt: Apud Septam in Mauritanîa Tingitana, inquit, passio Sanctorum septem Martyrum Ordinis Fratrum Minorum: Danielis, Samuelis, Angeli, Domni, Leonis, Nicolai et Hugolini; qui ob Evangelii prædicationem, et Mahumeticæ sectæ confutationem a Saracenis contumelias, vincula et flagella perpassi, demum capitibus abscissis, martyrii palmam adepti sunt. Mitto Tamayi, Arturi aliorumque recentiorum martyrologorum annuntiationes; at singularia de Martyribus hæc in Chronologia monastica Lusitana, anno 1622 Ulyssippone edita P. Antonius a Purificatione, Augustinianus, pag. 71 scribit: Item, inquit, in eodem mense (Junio scilicet) Septæ, quæ, est Lusitanorum civitas in Africa, passio Sanctorum Ordinis Minorum Nicolai, Danielis, Ugolini, Romuli, Emmanuelis et Angeli cum duobus aliis, quo Leo X Sanctorum numero adscripsit. Cum Samuelem ipse Emmanuelem, Domnum vero seu Domnolum nuncupat Romulum, errat in vocibus; at cum enumeratis Martyribus sex, binos superaddit alios, gravius peccat; indubium quippe est, ab ea enumeratione solum abesse Leonem, universamque horum Martyrum classem numerum hanc excessisse septenum. Cur autem mensi Junio eorum festum adscripserit,

dicendo

A *dicendo non sum, nisi fortassis ejusdem dies aliqua eorum in Lusitaniam translationi fuerit consecrata.*

aliosque
scriptores
mentio,

§ Accedunt Martyrologis jam ritatis et scriptores alii, qui pariter, et quidem fusi, horum Martyrum Acta litteris consignarunt, nempe: Bartholomeus Albius, Pisanus Conformatum Lib. 1 pag. 87 editionis Bononiensis, anno 1590 factæ, ubi pag. 1 id opus Pisanus anno 1385 edidisse legitur; S. Antoninus, archiepiscopus Florentinus, ex Ordine Prædicatorum, anno 1459 defunctus, Historiarum part. 3, tit. 24, cap. 7, § 6; auctor libri Teutonici Vineæ S. Francisci inscripti et anno 1518 typis Antverpiensibus editi, ex quo eorundem Martyrum Acta ad diem Octobris XIII Latine edidit Surius; Marianus Florentinus, sub initium seculi XVI mortuus; Marcus Ulyssiponensis, Portugalesis dein episcopus, sub annum 1580 e vivis sublatus Lib. 4 Chronicorum Ordinis Minorum cap. 31 et binis sequentibus; Petrus Rodolphus Tossinianensis, Senogallensis dein episcopus Lib. 1 Historiarum Religionis Seraphicæ pag. 74, cuius opus anno 1586 typis Venetis prodit; Henricus Sedulius Historiæ Seraphicæ a pag. 176; aliique, ab Arturo in suis ad Martyrologium Franciscanum hac die Annotatis laudati: quibus, quod nonnulla, quæ apud alios non reperias, de Martyribus nostris memorent, addo Hieronymum Marafoti de Antiquitatibus Calabria Lib. 1, cap. 26 et binis sequentibus; Paulum Gualtieri Lib. 1, cap. 52 de Martyribus Calabria; Gabrielem Barrium de Antiquitate et Situ ejusdem Calabria Lib. v; ac Bailletum denique in Vitis Sanctorum ad XIII Octobris diem.

Acta gemina

4 Exstant præterea in bibliotheca nuper Bollandiana, nunc autem Tongerloana Acta eorundem martyrii duplicia, typis edita, eaque, ut præ se ferunt, a testibus oculatis profecta: quorum altera litteræ Fratris Mariani a Janua, Septæ in suburbio apud mercatores Christianos commorantis, ad Eliam vicarium generalem anno 1227, XXVII Octobris conscriptæ, exhibent, quas e vetustissimo Ms. membranaceo de promptis Frater Franciscus Antonius a Coriliano Ordinis Minorum Conventualium typis Velitrensibus protraxit in lucem anno 1640, ac Philippo Salutio, patritio Januensi, dicavit; altera vero Breviarium Romanum anni 1522, de quo supra, offert in novem lectiones distincta, et a Sedulio, in suo de martyrio septem Fratrum Commentario non solum indicata, verum etiam brevibus hisce verbis, quantum apparet, impense laudata: Extat etiam eorum Passio in veteri Breviario Romano dulcissime scripta, in qua nihil desiderari videtur. Magni hæc apud me sunt ponderis et auctoritatis: tum quod tamquam Acta illorum Martyrum sincera ac genuina, cum anno 1516 (ut infra dicetur) legitimum eorum cultum a Pontifice Franciscani Patres petierunt ac impetrarunt, Leoni X oblata probataque fuisse non ambigam; tum quod a teste oculato, uti ex his verbis, nec his sedati ministri diaboli, sed nobis videntibus ipsorum capita conquasserunt, manifesto apparet, primitus conscripta fuerint. Neque refert, in calce Lectionis nonæ translationis ipsorum in Lusitaniam mentionem fieri; quamquam enim hæc eorum translatio a passione annorum intervallo satis longo sejuncta

Tomus VII Octobris.

fuerit, satis tamen certum apparet, eam clausulam Actis ab alio quopiam tum demum fuisse adjectam cum in lectiones distincta et ad officii ecclesiastici formam, sub annum nimirum 1522, redacta sunt. Opere itaque pretium fuerit hæc Acta recudere vel ea solum de causa, quod Breviarium illud Romanum, anno 1522, Venetiis editum, hac nostra sit ætate perrarum.

5 Jam quid de Actis, quæ Mariani a Janua quorum altera, nomen præferunt? De his longe secus censeo; at quia nec cuivis obvia, nec proluxa admodum, nec denique prorsus inutilia sunt, et facile pereunt, quæ foliis separatis committuntur, visum est ea huc transcribere. Sic habent: Venerabili in Christo Patri Æliæ Vicario Generali pauperum Minorum Frater Marianus a Janua S. P. D. Pax Christi. Die xxvi Septembris venerunt in hanc civitatem Septæ tres Fratres nostri Calabria, quorum unus, qui vocabatur Daniel ex oppido Belvederii, erat provincialis, ut ipsi dicebant; et reliqui duo sacerdotes, unus dictus Frater Angelus a Castro Villarum, et alter Leo a Coriliano; qui cum essent a nostris Christianis charitative suscepti, inceperunt hortari verbis, quæ videbantur plena spiritu, hos mercatores, ut virtutes sequerentur et vitia relinquerent, annuncians pœnam, quæ dari solet vitiosis, et gloriam illis, qui Christi præcepta sectantur; tandem post dies octo pervenerunt alii quatuor eorum Consocii, quorum nomina, ut ab eis accepimus, erant Fr. Ugolinus a Cirisano, et Fr. Nicolaus a Coriliano, Fr. Samuel a Castro Villarum sacerdotes, et Fr. Donolus a Castro Villarum laicus, qui ab eorum patre magno desiderio expectati, postquam fuerunt uniti, insimul lætabantur. De eorum Vita hoc unum sufficiat, quod non humana cernebatur, sed tota angelica, et tota a rebus humanis segregata. Isti jam in unum congregati die Sabbati primo alter alterius sibi lavarunt pedes et inde tota die in nostro oratorio fuerunt perseverantes in orationibus, nec postquam venerit nox, cessarunt ab inceptis, sed perseverarunt, ter propriam carnem diris flagellis castigando; visus est locus ille, dum ipsi erant pernoctantes in oratione, totus claritate et splendore coruscans. Tandem albescente die, Frater Daniel ab uno Sociorum Sacramentalem Confessionem suscepit, et inde ipse omnium filiorum Confessionem audivit et celebrans omnes in Missa communicavit, quibus expletis, nobis reluctantibus, unusquisque tenens in manu quamdam Crucifixi effigiem ingrediuntur civitatem, et libera voce Christum solum esse mundi salvatorem conclamant, et Maumeticam legem eos ad infernum ducere protestantur; sed audiens falsi prophetæ impropria furens populus eos variis contumeliis et opprobriis cœdit, quæ omnia ab illis per Christum læto animo sustentabantur; ducuntur tandem ad tyrannum, qui aspiciens eos intrepido vultu, et loquentes ore fervido, ac imperioso arbitratus est insanos esse, propterea jubet eos in carceres conjici, ubi per octo dies absque cibo moram traxerunt; nullam tamen passi sunt inedia, quia Christus erat eis

AUCTORE
J. B.

E

F

AUCTORE
J. B.

in cibum, tentantur multis sponsonibus, velintne Christum abnegare et Maumeticam legem amplecti; sed ipsi ferventioribus rationibus, quæ dixerant, confirmarunt; verum cum eorum immobilis animus cerneretur a iudice civitatis Arboldus nomine, decapitandos esse decretum est.

hic exhibita

6 Audita sententia, omnes, quasi essent ad epulas invitati decertabant, quis eorum primus ad palmam martyrii recipendam esset. Non dicam verba hortatoria, quæ ad Fratres suos habuit Vir Dei Frater Daniel, nec quæ et qualia responsa dabant Fratres, eo quia nimis prolixus essem; dicam tandem, quod die decimo tertio Octobris capite omnes obruncati sunt; sed huc usque barbarorum immanitas non permansit: nam per totam civitatem sanctissima eorum capita, et veneranda corpora collisa, et turpiter prostrata fuere; sed, pacato populo, magna devotione venerandæ et sacræ reliquæ per nos de nocte, Spiritu sancto duce, recollectæ fuerunt, et apud nos servatæ, quarum animæ tamen sine dubio cum Christo, ob cuius confessionem sanguinem suum fuderunt, in cœlis exultant. Datum apud Septam Saracenorum die xxvii Octobris mcccxxvii. Sed ut ut hæc Acta testem oculatum præ se ferant, ac e Ms. vetustissimo prelo subjecta sint, mea quidem opinione, Actis supra num. 5 laudatis auctoritate et fide plurimum cedunt: ac primo quidem in iis forte displicebit alicui, quod hæc epistola Eliæ vicario generali inscripta sit. Audiit quidem eo nomine Elias, dum in vivis S. Franciscus fuit; sed anno 1227, quo scripta fuit hæc Epistola sub mensis Octobris exitum, jam inde a mense Junio Elias, teste Waddingo in Annalibus Franciscanis ad eundem annum num. 2, e vicario generali in comitiis generalibus supremus Ordinis moderator renunciatus fuerat, quod, ut a Daniele ejusque socius, utpote, obtenta ab Elia licentia, in Africam post dicta comitia profectis, ignorari haud potuit, ita id Marianum ex hospitibus suis non inaudisse, aut, scriptis ad Eliam litteris titulum tantum vicarii præfuisse, apparere potest vero non admodum simile. Displicet vero mihi, quod in iisdem Actis septem horum Fratrum martyrium diei mensis Octobris decimo tertio illigetur, quod ejusdem mensis decimo pars scriptorum, ut infra dicitur, longe major potiorque assignat. Displicet maxime, quod ea Mariani a Janua relatio sibi met ipsi non cohæreat, uti ostensum eo.

C

minus probantur.

7 Die xxvi Septembris (anni procul dubio 1227, quo Marianus scribebat) venerunt, inquit ille, in hanc civitatem Septa tres Fratres nostri.... post dies octo pervenerunt alii quatuor Consocii: Septam itaque quatuor hi postremi prius die tertia Octobris, quæ eo anno Dominica erat, appulsi non fuerunt. Isti (septem, pergit Marianus) in unum congregati die Sabbati (atque adeo haud serius die nona Octobris) alter alterius sibi pedes laverunt et in oratione pernoctarunt. Postridie, albescente die (decima Octobris) ingrediuntur civitatem, capiuntur, carceri mancipantur, ubi per octo dies moram traxerunt; igitur ut minimum usque ad decimum septimum Octobris diem. Qui vero hæc cohærent cum iis verbis, quibus die decimo tertio

Octobris obruncati dicuntur? Rursus secundum Acta hæc civitatem die Dominica ingressi sunt: numera itaque a die decimo tertio Octobris qui anno 1227 dies Mercurii fuit, ordine retrogrado dies octo, non in diem Dominicum, sed in alterum Mercurii diem, qua civitatem ingressi fuerint, revolvris. At quamquam hæc Mariano adscripta Epistola quoad temporis adjuncta sibi non constet, quoad cetera tamen falsi insimulare non ausim, vel ob id maxime, quod in his passim cum Actis Breviario Romano anni 1522 insertis consonet, adversetur autem fere nusquam. Hæc de Actis; ad Martyres ipsos nunc sermo noster sese convertit.

8 Passim quidem martyrologi, ceterique scriptores supra laudati, imo et Acta huic Commentario subnectenda horum Martyrum nomina exhibent, singulorum autem cognomina non item. Waddingus Tom. I. Annalium Ordinis Minorum ad annum 1221 num. 36 Danielem Calabriæ ministrum, ceterorumque ducem de Belvederio, Nicolaum vero a Saxo Ferrato cognominatos scribit, citatis in margine Rodolpho, Mariano Florentino, Historia Martyrum Ms., observatque Donulum (alias Domnum Rodolpho Dannulum, Mariano, nempe Florentino Romulum fuisse dictos: refellit, præterea Rodolphum, quod Angelum Martyrem eundem ac Angelum Pisanum, Angliæ ministrum, fuisse opinatus est. Ceterorum autem cognomina tacet omnino; at ex Mariani veteris Epistola, supra relata, habemus: 1º Nicolaum, Waddingo a Saxo ferrato, dictum fuisse a Coriliano: a quo standum sit, ignoro. 2º Idem cognomen a Coriliano inditum fuisse Leoni. 3º Tres ex ipsis Angelum, Samuelem et Donolum idem sortitos fuisse cognomen a Castro Villarum. 4º Ugolino cognomen additum fuisse a Cirisano, quæ quidem oppida cum in Calabria sita sint singula, singulos quoque verosimile fit fuisse natione Calabros. 5º Denique docemur, omnes, si Domnum seu Donolum exceperis, fuisse sacerdotio præditos, quæ vix alibi existimo reperitur iri. Daniele e familia Fasanella ortum duxisse scribit Gualterius Lib. 1 cap. 52 in Calabrorum Triumpho; sed cum fateatur, id se ex traditione scripsisse, ejus rei fides penes ipsum esto. Gualterio consonat Michael a Tugio tomo III Bullarii Capucinorum pag. 77.

9 Calabria porro non solum septem istis Martyribus patria obtigit, verum illic commorabantur etiam ut Marafotus Lib. 4 cap. 25 scribit, cum martyrii cupiditate incensi e Calabria profecti sunt in Tusciam; inde in Hispaniam, ac demum in Mauritaniam, obtenta prius ab Elia licentia, navigaturi, nempe in conventu Castrovillarum, ab Andrea Fanensi, teste Waddingo Tom. IX. Annalium ad annum 1399 num. 46, olim exstructo. Gualterius eodem Daniele et socios, in Mauritaniam abituros convenisse scribit, eorumque per Calabriam iter, ex indigenarum item, uti apparet, traditione ad hunc fere modum describit: abituri in Mauritaniam Martyres, et Castrovillarum Conventu, quo conveniant, egressi Belvederium (Calabriæ oppidum haud procul a maris Tirreni littore situm) Daniele constituto itineris duce, una contendunt; progressi inde, ut navigationi sese committant, navitas quaerunt; at hi causantur aquæ penuriam. Daniel itaque

D

Sanctorum
Martyrum
cognomina,
patria,

E

F

iter in Mauritaniam

que

A que certo, quem in littore maris assignat, loco effodi humum iubet. eaque effossa, erumpit repente fons, qui S. Danielis hodieque nuncupatur; navesque conscendunt. Superest, inquit, Gualterius, hujus consensionis monumentum in scopulo cujusdam exigui portus, unde in binas, quarum altera Socii quatuor altera tres recepti naves, Africam versus vela fecerunt. Ita ille; at nihil horum habet Barrius, et ipse Calaber, sive lib. 2, ubi de Blanda seu Belviderio, ejusque agro agit, sive lib. 5, ubi Danielis Sociorumque ejus martyrium describit; nihil quos vidi, scriptores reliqui; imo vero, quod de Sociis diversis navigiis in Africam vectis ait, id non Calabria, sed Taracona in Hispania factum passim ceteri dicunt. Neque satis mihi certum est, tametsi Sociorum e Calabria discessum non inficer, fontem illic a Daniele haud procul a maris littore fuisse excitatum, licet hic a S. Daniele, quod hodieque vigeat, nomen invenerit; partim quod quam antiqua sit ea traditio, nesciam, partim quod vel ex solo Danielis Sociorumque ejus ex eo loco discessu vel aliis ex causis ea fontis appellatio dimanare potuerit. Neque e Calabria in Africam (quod Gualterius, ut qui de Tuscia aut Hispania ne verbum quidem faciat, inuisse videtur) recto Martyres contenderunt itinere: prius enim in Tusciam, inde in Hispaniam ac demum in Africam appulos fuisse, ex Pisano, Marco Ulyssiponensi, auctore Vineæ S. Francisci, Rodolpho, et Actis Martyrii infra subjiciendis satis superque constat.

captivitas
Septæ,

10 Nihil quidem Acta dicunt de Martyrum itinere per Calabriam instituto; verum de eorum e Tuscia in Africam profensione ita loquuntur: Hi obtenta licentia a Fratре Helia, Generali ministro sive B. Francisci vicario (addit Waddingus, et benedictione S. Francisci) de partibus Tusciæ recedentes primo Taragonam, civitatem Aragoniæ, pervenerunt. Inde vero, ut Acta pergunt, Daniel primum cum tribus Sociis in Africam solvit; Marianus a Janua duos tantum Danieli hic Socios tribuit, verum non magni momenti discrepantia. Qui vero Taracone remanserant, Septem appuli sunt secundum Acta pridie Kalendas Octobris, die ab adventu Danielis quarto. Morabantur autem, inquit Acta, præfati Fratres cum mercatoribus Christianis (Januensis, Massiliensis et Pisanis) in quodam vico extra mœnia civitatis, quia nulli Christianorum licitum erat ingredi civitatem sine Saracenorum speciali licentia. Dominica proxime sequenti in oppidum irruunt, palam prædicant Christum, ac carceri mancipantur, in quo visi sunt celesti luce circumfundi, teste Mariano a Janua. Cetera tum captivitalis, tum martyrii adjuncta, quod accurate satis describantur, tacitus prætereo; facere tamen non possum, quin eorum litteras, ardore divino plenas, quas ad Hugonem, majorem Genuensium apud Septem commorantium sacerdotem, ac viros duos religiosos, alterum Dominicum, Franciscanum alterum dederunt e carcere, silentio premam. Sic itaque se habent apud Waddingum ad annum 1221 num. 38:

litteræ in
carcere scri-
ptæ,

11 Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, pater misericordiarum et Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni

tribulatione nostra, qui præparavit patriarchæ Abrahamæ victimam holocausti, qui etiam ex præcepto Domini, de terra sua exivit nesciens, quo iret, ideoque reputatum est ei ad justitiam, et amicus Dei appellatus. Sic ergo qui sapiens est, stultus fiat, ut sit sapiens, quia sapientia hujus mundi stultitia est apud Deum. Notum ergo sit vobis, quod si Dominus Jesus Christus, qui passus est pro nobis, et qui dixit: Ite et prædicate Evangelium omni creaturæ: Ite et nolite timere eos, qui occidunt corpus; item: Non est servus major Domino suo: si persecuti sunt me, et vos persequuntur: duxerit vias nostras in semitis suis ad laudem ejus et salutem fidelium, ad honorem Christianorum, et ad mortem et damnationem infidelium, sicut Apostolus ait: Christi bonus odor sumus: aliis odor vitæ in vitam, aliis odor mortis in mortem. Nam si non venissem (ait Christus) et locutus eis non fuisset, peccatum non haberet: nunc autem excusationem non habent de peccato, laudabimus eum in sempiternum. Igitur nuntiatum fuit ante regem nomen Christi et confessum per nos, quod non est in alio vera salus et probatum per veras rationes, mediante interprete, coram sapientibus ejus. Regi ergo sæculorum immortalis et invisibili soli Deo honor et gloria in sæcula sæculorum. Amen. Valete.

12 Hac illi quidem magnitudine animi ad expectatam votis omnibus martyrii lauream alacros properarunt: verum quo anno, quo die Christo victimæ procubuerint, controvertitur. Factum id aiunt S. Antoninus, Marianus Florentinus, Rebelledus, Marcus Ulyssiponensis, Rodolphus alique anno 1227, ab obitu S. Francisci sexto. Contra anno 1221, superstitè illis Francisco, id contigisse scribunt alii, ut Pisanus, Molanus in Annotatis ad Martyrologium Romanum, Barrius, quibus consonant Acta infra edenda, Breviarium Braccarense una cum Franciscano, Vineæ S. Francisci, Waddingus, quin et universus Franciscanorum Ordo, qui, inquit Waddingus, quantumvis admonitus subesse in numeris (1221) errorem, non admisit, neque correxit, sed semper in unica hujus ipsius anni (1221) martyrii perseverat sententia. Quorum auctoritati cedere, eodem judice, debent, qui secus sentiunt; maxime vero, cum nec opinionis suæ fundamentum solidum, nec conjecturam probabilem adferant: quod enim ab Helia, S. Francisci successore, in Africam missi dicuntur, momenti est perexigui, quandoquidem eo ipso anno (1221) in vivis adhuc agente S. Francisco, fuerit Helias universi Ordinis administrationi admotus. Eadem quæ Waddingo, et mihi sedet opinio: cum enim Mariani a Janua de Danielis Sociorumque ejus martyrio litteras ex quodam vetustissimo Ms. membranaceo prelo subjecerit Franciscus Antonius a Coriliano, facile acciderit, ut hoc aut simile epistolæ, Mariano a Janua adscriptæ, exemplar nactus S. Antoninus alicunde fuerit, eique, utpote testis oculati auctoritatem præ se ferenti, fidem abrogare non ausus, in errorem sese aliosque conjecerit. Demum ut res sese habeat, malim equidem ab Actis infra recudendis hac in re stare, quam a Mariani litteris sibimet

AUCTORE
J. B.

E

passio anno
probabilis
1221 die x
Octobris,

F

ipsis

AUCTORE
J. B.

ipsis haud satis coherentibus, ut num. 7 fuit ostensum, idque non quoad annum tantum, sed etiam quoad diem, quo martyrio affecti fuerunt: factum id tradit Mariani Epistola die Octobris decimo tertio; sed pars longe major potiorque scriptorum una cum Actorum infra recendorum auctore eorum martyrium diei ejusdem mensis decimo adscribunt, quo primum honorari sunt capti, ex quo nempe legitimus cultus illis indultus a Pontifice fuit, deinde translatus ad diem ejusdem mensis decimum tertium: vulgus autem, ut perhibet auctor Vineæ S. Francisci, nondum concesso a Pontifice publico eorum cultu, diem Octobris octavum Martyrum memoria sacrum habuit, unde sibi illos eodem die martyrium tolerasse persuasit, quem dein Surius, Bailletus alique minus caute secuti sunt.

reliquæ a
Christianis
primum col-
lectæ,

B

13 Occisorum die Octobris decima anni supra millesimum ducentiesimum vigesimi primi, uti superius dictum est, Martyrum corpora percita furore plebs, Anonymo nostro inspectante, membratim laceravit, raptavit ac quaquaersum dissipavit adeo, ut ea a Christianis, posteaquam populi furor resedit, colligi potuisse, prodigii instar habitum fuerit; collecta vero in suburbano Europæorum mercatorum horreo (hoc enim valet vocabulum Alfondega) seu, ut Anonymus noster interpretatur, vico honorifice sepulta sunt, ubi ipsorum meritis, inquit Acta, crebra miracula facta sunt; quæ quidem verba, num Actorum scriptoris sint, num contra ejus, qui illa ad Officii ecclesiastici normam redacta in novem Lectiones partitus est, quod nesciam, an ista miracula Martyrum necem proxime sint subsecuta, necne dubius hæreo; huc tamen referenda videtur Martyrum apparitio, paulo post eorum necem, teste Gualterio, facta, a Barrio vero his verbis relata: Antonius quidam Pupiensis cum hos irrideret, nocte insequenti, sibi per soporem tristi aspectu, armis induti minitantes visi sunt, atque horum alter arrepto gladio plagam illi in coxendice infigere videbatur: quamquam absque ullo miraculo vel ex solo illatæ Martyribus injuriæ horrore, metuæ securitæ vindictæ homini huic temerario hujusmodi somnium fuerit fortassis objectum.

C

ac dein in
Hispaniam
allatæ,

14 Quamdiu porro Septæ servatæ fuerint eorum reliquiæ nemo est, qui accurate edicat. Post aliquot annos in ecclesiam S. Mariæ apud Marrochios (condendæ ibi Romano ritu ecclesiæ facultatem Patribus Franciscanis Miramolinum dedisse scribit Waddingus tom. I Annalium ad annum 1220 num. 48) translatas fuisse, ac cælesti lumine coruscasse, ac aliquanto post rursus inde in Hispaniam avectas Rodolphus Tossinianensis, suffragante ipsi Waddingo, affirmat: Marcus autem Ulyssiponensis (inquit Waddingus ad annum 1221, num. 41), Lusitanus genere, nihil hujus rei meminit, imo adhuc Septæ servari et coli scribit. Marcus eorum seu Marochium seu in Hispaniam translationem tacet quidem, sed Septæ servari colique eorum reliquias non scribit, at, ubi delitescant, ignorari. Unius tantum Translationis meminit is, qui Actis a teste oculato conscriptis de suo hæc adjecit: Deinde filius regis Portugalliæ pro dono petiit et accepit et in Hispaniam transtulit. Berardi Socorumque ejus, ex eodem Ordine Martyrum, anno

1220 Marrochii occisorum corpora inde in Hispaniam transferri curavit, uti in eorumdem Actis in tom. II Januarii Operis hujus ad diem decimam sextam ejusdem mensis illatis videre est, Petrus Lusitanæ princeps: vereor itaque, ne quod de Martyribus Marrochianis ex vero dici potest, ad Septanos perperam translatus sit, multusque dubito, num Marrochium illorum Martyrum reliquiæ fuerint aliquando delatæ. Neque quis fuerit illæ Lusitanæ regis filius satis constat, cujus nomen nusquam inveni, præterquam apud Bailletum, a Benedicto XIV citatum, qui hunc fuisse Dionysium, Alphonsi Crassi (imo III, non II seu Crassi) filium, sed dubitanter, affirmat. Tametsi autem hæc translationis adjuncta indubitata non sint, negari tamen ipso non debet; quam adstruant Breviaria Franciscana, Pisanus, ex Vineæ S. Francisci Surius, Rodolphus, Sedulius, Barrius, Gualterius, Bailletus, Benedictus XIV de Servorum Dei Beatificatione et Beatorum canonizatione lib. 1, cap. xxx, num. 16, alique plures. Neque insolens adeo est, ut Sanctorum reliquiæ aut longo annorum cursu, aut subito quodam incognitove casu pereant, aut occultentur, aut hominum notitiam fugiant. Præterea vero horum Martyrum memoria, teste Waddingo, in quibusdam ecclesiis regionis Interamensis in Lusitania impense colitur, ac nominatim in Braccarensi, ejus regionis primaria, in qua jam dudum proprium illorum celebratum fuit Officium: Unde non inanis, inquit, fiet conjectura, quod alicubi in illo tractu, vel in ipso illo primævo delubro (Braccarensem, ut opinor, ecclesiam intelligit) inter frequentes et celeberrimas reliquias recondantur incognitæ.

15 Ceterum in eadem Lusitania horum Martyrum meritis ac intercessione Deum multa miracula fuisse operatum, non solum is, qui Passionis Acta ad normam Officii ecclesiastici reduxit, sed et alii non pauci tradunt; unde factum est, ut vulgus eos, eorumque imagines venerari, ac festum celebrare ceperit die VIII Octobris, ut auctor Vineæ S. Francisci scribit; at major ea in re Patribus Franciscanis religio fuit, id sibi, non obtenta a Summo Pontifice facultate, nefas existimantibus: vulgi itaque animati exemplo, eam sibi a Leone X facultatem petierunt, ac facile impetrarunt. Liqueat id ex Leonis X litteris, quas ex earum autographo sic exhibet laudatus jam crebro Waddingus: Dilectis filiis universi Ordinis Minorum professoribus, præsertim de observantia, ubilibet constitutis. Leo Papa X. Dilecti filii salutem et Apostolicam benedictionem. Ut frugifer Ordo vester fructibus præciosos, quos produxit, lætetur; vosque vestrorum exemplo in vocatione, qua vocati estis, robustiores effecti, solum Christum, quem assumpsistis, sequamini, nullaque graviora formidetis pro ipso, auctoritate Apostolica tenore præsentium, vobis et vestrum cuilibet; ut in ecclesiis domorum vestrarum, publice et solemniter Officium Martyrum de Beatis Daniele, Angelo, Samuele, Donulo, Leone, Nicolao et Hugolino, vestri Ordinis fratribus, qui pro Christi nomine mortem subire et martyrii palmam in Sacraconorum partibus consequi meruerunt, sub

Officio

A Officio duplici majori; in die vestro capitulo generali determinanda, annis singulis etiam in Missis et Litanis, ac aliis divinis Officiis, prout de aliis Sanctis per Sedem Apostolicam canonizatis, solemniter celebrare et dicere, ac propriam legendam in choro cantare in ecclesiis domorum, tam fratrum, quam monialium, curæ vestræ subjectarum dumtaxat, donec per nos, seu successores nostros ad solemnem canonizationem deventum fuerit, libere et licite valeatis, concedimus; ac omnibus et singulis locorum Ordinariis, aliisque personis, ne desuper vos molestare, aut impedire præsumant, districtius inhibemus. Præterea, quia difficile esset præsentibus litteras ad singula quæque loca deferri; volumus, ut earum transumptis manu alicujus publici notarii subscriptis, et sigillo vicarii generalis vestri Ordinis munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quæ presentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Florentiæ sub annulo Piscatoris die xxii Januarii mdcxvi, Pontificatus nostri anno III.

B *et extensus.* 16 *Ex hisce Leonis X litteris id primum patet, concessum a Pontifice de Martyribus Septanis cultum ad Franciscanam familiam fuisse restrictum; dein illarum vi solemniter canonizatos dici non posse, si in rigore loquamur; qua de causa et ipse Leo, et nuper Benedictus XIV de Servorum Dei Beatificatione, etc. eos tantummodo Beatos nuncupavit: cum autem neque Leo, neque ex successoribus ejus quispiam eosdem Martyres solemniter in Sanctorum numerum retulerit, quæret fortasse nonnemo, cur illis Sanctorum hic titulus adscriptus sit? Respondeo, non eo id factum, quod solemniter in album relati sint, sed quod eorum cultus ad universum orbem Catholicum extensus fuerit, cum eorum Officium Breviario Romano insertum Leo X voluit, et quidem cum hac, in qua Sancti diserte appellantur, Oratione: Deus, qui nos concedis Sanctorum Martyrum tuorum Danielis et Sociorum Ordinis Minorum natalitia colere, da nobis in æterna beatitudine de eorum societate gaudere. Per Dominum, etc.; quam appellationem ipsis adscriptam non solum legas in Martyrologio Romano, Gregorii XIII jussu edito, et Clementis X auctoritate recognito, sed ipse etiam Benedictus in editione nova ejusdem Martyrologii, a se aucta castigataque, reliquit intactam.*

C 17 *Patet item, earundem litterarum vi penes Patres Franciscanos fuisse, ut, qua Martyrum Septanorum celebranda festivitas foret, diem dicerent; placuit vero primum, ut id die x Octobris fieret, atque ita in comitiis generalibus, Rothomagensibus eodem anno (1516) a Fratribus de Observantia habitis, sancitum, et in comitiis Burgensibus anno 1523 confirmatum fuit; eorundemque legenda in Capitulo Generali Assisii approbata triennio post, eadem ut opinor, quæ Breviario Romano anni 1522 inserta, et infra recusa est. Visum illis deinde fuit id festum a die x Octobris transferre in XIII, ut ne in octiduum, S. Francisco sacrum, incideret. Leo item Pontifex idem præstitisse videtur aliquanto*

prius; cum Martyrum illorum Officium proprium diem ejusdem mensis decimum tertium ibi occupet, præfixa illi hac rubrica: Ex institutione Leonis X fiat Officium XIII Octobris. Festum eorum alias celebratum apud PP. Franciscanos sub ritu duplici, alias sub ritu duplici secundæ classis reperi; et quidem in variis tum Hispaniæ, tum Lusitaniæ provinciis cum octava celebratum fuisse scribit S. Bagnus Fremaut in horum Martyrum Legenda; ex quo item disco Patres Capucinos Belvederii Blandæ conventus sui templum Deo sub invocatione S. Danielis sacrum esse voluisse, ejusque meritis restitutum cæco visum, nautasque a Christiani nominis hostibus in mari maximo captivitatis periculo fuisse ereptos. Franciscus denique Gonzaga PP. Minorum de Observantia generalis minister, cum anno 1580 Calabriæ provinciam disperit in duas, harum altari, Calabriam complexæ Superiorem, provinciæ septem Fratrum nomen indi veluti patronorum, eorumque effigies, majore ejus provinciæ sigillo, ipsomet teste Gonzaga, decrevit insculpi.

EX BREVIARIO ROMANO.

ACTA

SS. DANIELIS, SAMUELIS, ANGELI, DOMNI,

LEONIS, NICOLAI ET HUGOLINI,

MARTYRUM.

Ex Breviario Romano antiquo.

A *Apud Ceptam civitatem Saracenorum a Passio SS. b Danielis, Angeli, Samuelis, Domni, Leonis, Nicolai et Ugolini c, qui anno Domini mcccxxi d, sexto Idus Octobris e in præfata civitate passi sunt. Hi, obtenta licentia a Fratre Helia, f generali ministro sive B. Francisci vicario, de partibus Tusciæ g recedentes, primo Taragonam civitatem Aragoniæ pervenerunt, ubi Frater Daniel, qui erat aliorum prælatus, cum tribus h tantum Fratribus navem ascendens, alios relinquens ob causam oportunam. i Cum Ceptam civitatem Saracenorum applicuisset, k ibi, donec alii Fratres venient expectaverunt. Interim Frater Daniel et reliqui Fratres verbum Dei Catholicis viris Januensis, Pisanis, Marsiliensibus et aliis quamplurimis, qui tunc ibi aderant prædicaverunt. Et post dies aliquot Fratres alii, qui Taragonæ relicti fuerant, Ceptam pridie Kalendas Octobris l applicuerunt m.*

2 Igitur Frater Daniel, vir religiosus et sapiens

F ANNO MCCXXI
Septem hi
sancti Martyres Aragonia in Africam apulsi,

a
b
c d
e
f
g
h
i
k
l
m

EX BREVIARIO
ROMANO.
Christi illuc
nomen inve-
cturi.

piens et discretus (qui fuerat jam minister provin-
ciæ Calabriae) et alii sex Fratres prædicti,
Spiritu ferventes, salutem illorum infidelium to-
tis viribus affectantes, se ipsos morti non timue-
runt exponere, dummodo possent optatum Deo
fructum offerre. Morabantur autem præfati Fra-
tres cum mercatoribus Christianis in quodam vi-
co extra mœnia prædictæ civitatis, quia nulli
Christianorum licitum erat ingredi civitatem si-
ne Saracenorum speciali licentia. Et ob hoc la-
tenter volebant civitatem intrare, ante opus eo-
rum ab aliquo perciperetur et impedirentur. Fe-
ria igitur sexta *n* de salute animarum suarum et
aliorum secreto tractantes se roboraverunt, et
die Sabbati sequenti, *o* Sacramentali Confessio-
ne, Eucharistiæ Sacramentum receperunt, et no-
ctem sequentem insomnem ducentes, exemplo
Salvatoris alter alterius pedes lavit, et se in di-
vinis colloquiis et orationibus occuparunt.

vix Septam
ingressi
captique,
p

B

3 Itaque sic armati milites Christi die Domi-
nico *p* summo mane bellum aggressi sunt. Clam
civitatem intrantes per mediam plateam et inter
Saracenorum turbas imperterriti clamantes, quia
non est in aliquo alio salus nisi in Christo Jesu.
Et Spiritus Sancti amore accensi ignea et admi-
randa fidei nostræ et divini amoris verba cla-
mando emittebant. Gens vero illa Saracenorum
feralis et furibunda eos in capitibus percusserunt,
et multis opprobriis et verberibus affecerunt.
Deinde capti et ante regem deducti, per inter-
pretem ab eo auditi, ea quæ sunt fidei veræ et
animarum salutis in solo Jesu Christo fervide
annunciantes, et multis rationibus (ut in Episto-
la *q* eorum ad Dominum Ugonem sacerdotem
majorem Januensium patet) probantes et suaden-
tes, et Mahometum et legem ejus fallaces, et ad
inferos eos ducentes ab ipso rege in carcere vin-
culis ferreis jussi sunt mancipari, in quo octo
diebus *r* multis calamitatibus et augustiis mace-
rati fuerunt *s*.

refutata Ma-
hometana
lege,

C

4 Die autem octava in mane, quæ erat dies
Dominica, videlicet VI Idus Octobris MCCXXI ad-
ducti sunt Fratres ad antedictum regem, quos
cum interrogaret, si eos eorum quæ contra le-
gem ipsorum et Mahometum dixerant, pœniteret,
et ea retractare vellent, omnes audacter respon-
derunt, se nihil penitus retractare velle, sed con-
firmando probabant spurcitas innumeras et mul-
ta bestiis communia in lege ipsorum contineri,
Mahometumque viciosissimum approbant, le-
gemque veri Dei nostri virtuosissimam perfe-
ctamque et admirabilem affirmabant, utpote re-
probativam vitiorum omnium, assertivam et indu-
ctivam virtutum ac omnium morum, per porten-
ta et stupenda miracula (ut in Novo ac Vetere
Testamento clare patet) confirmatam; quæ num-
quam (a quocumque potentatu, quamvis per in-
numeras mortes et strages suorum fidelium non
armis neque virtute aliqua corporali resisten-
tium, fuerit persecuta) deficit pullulare et cre-
scere. Quod nisi verissima esset et veri ac omni-
potentis Dei fieri non posset. Nec credas felici-
tatem seu beatitudinem quemquam consequi non
posse, nisi mundatos a viciis et peccatis, ab eo,

* dele : non

cujus est, ipsam recipiant, qui est Deus trinus et
unus Jesus Christus, qui solus mundat inquina-
tas animas, et vera beatitudine quietat. Scias
ergo nec te, nec aliquem tuorum in lege, quam
tenetis, salvari posse. Sed de die in diem viciis
fœdari, obcæcari et indurari propter vestra con-
tinua peccata. Cognosce ergo gratiam tibi et tuis
missam et baptismi lavacro mundamini, reatam
viam cognoscatis et per illam incedatis.

5 Cognoscentes ergo Saraceni, quod minis et
terroribus eos ad insaniam suæ fidei revocare
non possent, illos blanditiis ac voluptatibus cor-
porumque deliciis ac venereis trahere conaban-
tur. Quæ omnia fervide respuentes, probaverunt
eos a natura rationali valde depravatos, et quasi
animalia bruta effectos, cum talia ipsis dominan-
tur et regant, et ita non domini, sicut eos Deus
constituit, et etiam natura, sed servi empticii ta-
lium insensibilium *t* comprobamini effecti. Natu-
ra enim rationalis talibus dominari debet, et non
e contra: ducere et regere, et non duci nec regi
a talibus, ut belluæ faciunt. In hoc ergo bruta
animalia ostenditis vos effectos. Quod vere Spi-
ritus Sanctus per os David affirmat dicens Psalm.
48: " Homo cum in honore esset, non intelle-
xit: comparatus est enim jumentis et insipien-
tibus, et similis factus est illis. "

syretisque
Saraceno-
rum minis ac
blanditiis,

t

E

6 Tunc Saraceni furibundi et bestiales, viden-
tes nec etiam his eos revocare posse, mortem
minantur et intentant. Sed Deus benedictus tan-
tum eorum constantiam roboravit, ut mortem
pro Christo totis viribus affectarent, et ferven-
tissime Christum filium Dei esse, Mahometumque
et sequaces ejus demersos et continue demergi
in infernum proclamarent. Tunc quidam iniquus
gladiator cum iracundia accedens ad Fratrem
Danielem, aliorum prælatum, percussit eum
ense in capite dicens, quod nisi fieret Saracenus,
statim eum interficeret. Et ad hoc similiter ju-
dex, Arbaldus nomine *u*, et quidam alius anti-
quus eos hortabantur dicentes: Quare presentis
vitæ dulcedinem perdere vultis? Suscipite fidem
et legem Mahometi, et vitam et honores in mun-
do habebitis. Tunc Frater Daniel contra illum
seniorem dixit: O inveterate dierum malorum,
quandiu errore sathanæ decipieris? Mahometus
tuus minister est sathanæ, et omnibus ipsum se-
quentibus est causa mortis æternæ. Tu potius
convertere ad fidem veram Catholicam, ut salve-
ris, quia satis fuisti deceptus errore legis tui
Mahometi. Et cum fecisset judex contra eos gla-
dios ad terrorem vibrari, et firmissimos invenis-
sent, dedit sententiam, ut omnino decollarentur.

morte dam-
nantur.

u

F

7 Tunc sex Fratres magno gaudio exultan-
tes, et multa alia pro Christo pati cupientes,
considerantes, quod tam parvo supplicio tam ma-
gnam mercedem et ampla dona, tam inestimabilia
gaudia adepturi essent, non parva læticia
gestiebant. Ab alia vero parte amore divino inebriati
pro Christo omnino membra et viscera in
tormentis tradere cupientes nimio fervore pa-
tiendi flagrabant. Et omnes, in ferram fixis po-
plitibus, gratias Deo agebant, quod inter servos
suos eos numerare fecisset, quod ad gaudia cœ-

quam perlu-
benti

lestia

A lestia et inestimabilia illos perducere dignaretur, et inter choros Martyrum et Angelorum eos constituere decrevisset, quod ad æternam vitam et infinitam læticiam ipsos destinasset, quod pro nomine suo in patiendo et voto patiendi accendisset, et ad tam inestimabilem palmam modico cruciatu perduxisset. Laudamus ergo te, Domine omnipotentis infinitæ bonitatis, infinitæ clementiæ et misericordiæ, et in mirabilibus operibus tuis infinite laudabilis.

8 Postea conversi ad Fratrem Danielelem osculabantur manus ejus et pedes dicentes : Gratias tibi agimus, Pater, quia nobis bonus pastor et ductor fuisti, benedic filios tuos. Qui amplexans eos omnes et osculans benedixit : Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes, quia de morte transimus ad æternam vitam, de tristitia ad inenarrabilem læticiam, de luctu ad inestimabile gaudium, de tenebris in admirabilem claritatem, de cæcitate ad limpidissimam visionem, de ignorantia ad summam sapientiam, de miseria ad jucundissimam exultationem, de ponderositate et gravitate ad dilectabilem agilitatem et subtilitatem, de servitute ad regnum et dominationem, de labore et angustiis ad requiem et tranquillitatem, et breviter de innumerabilibus calamitatibus ad infinitam felicitatem.

9 Deinde milites Jesu a ministris denudati et manibus a tergo ligatis, Christi improprium portantes, educti de aula regia extra civitatem sicut agni ducebantur ad mortem. Ipsi vero quasi ad epulas invitati ardenti et exultanti animo ad mortis supplicium festinabant. Cumque ad locum occisionis ducti fuissent, per manus iniquorum, sacris capitibus ipsorum cæsis, decollati sunt et beatissimas animas sanguine purpureas Domino tradiderunt. Nec his sedati ministri diaboli, sed, nobis videntibus x, ipsorum capita conquassaverunt, * et corpora eorum per civitatem trahentes dilacerabant membratim, et ea pueris et aliis Sarracenis in ludibrium tradiderunt, ut sic ante mortem, et in morte, et post mortem satiarentur eorum opprobriis. Fuerunt postea eorum corpora per Christianos miraculose collecta, et honorifice apud fideles in Alfundega, id est, in vico Januensium y, Marsiliensium et Pisanorum recondita, ubi ipsorum meritis crebra miracula facta sunt. Deinde filius regis Portugalliæ pro dono petiit et accepit, et in Hispaniam transtulit, per quorum suffragia Deus multa miracula operatur ad gloriam suam et honorem z.

ANNOTATA.

a Passim scribitur Septa ; est autem oppidum Mauritanix Tingitanæ, in freti Gaditani faucibus situm, a Joanne Lusitanix rege anno 1415, ut ait Vasconcellus, Mauris erectum. Hispanis paret et vulgo dicitur Ceuta ; olim vero dictum fuisse Septem Fratres Geographi nonnulli tradunt, quod septem pari fere altitudine collibus esset impositum.

b Titulus hic adjectus verosimiliter fuit ab eo, qui sub annum 1521, annuente Leone X, Acta Passionis in formam Officii ecclesiastici redegit.

c Ex his unus Dominus seu Domulus laicus fuit ; ceteros sacerdotes fuisse tradit Epistola Mariano a Janua adscripta, quam videsis num. 5 et 6. Memorata illic oppida Belvederium, alias Blanda, Castrum villarum, Corilianum, Barrio Coriolanum, Cirisanum, Barrio Cyterium, in Calabria sita sunt singula ; sed Nicolaus, qui in ea a Coriolano cognominatur, a Waddingo dicitur a Saxo Ferrato, dittonis Pontificiæ castro. A quo standum ?

d Consule num. 12 Commentarii prævii.

e Consule rursus numerum Commentarii prævii proxime citatum.

f Vicarius generalis secundo renunciatus fuit anno 1221 mense Junio, eoque munere fungi perrexit usque ad annum 1227, quo ad mensem Junium profecto ex vicario factus est minister Ordinis generalis, teste Waddingo ad annos supradictos.

g Nulla hic mentio fit itineris a Martyribus per Calabriam instituti ; uti nulla de eorum per Tusciam itinere apud Gualterium est mentio : putem tamen utrumque iter ab illis reipsa institutum. Quæ de itinere Calabrico præterea Gualterius narrat, habes num. 9 Commentarii prævii.

h Marianus a Janua binos hic tantum tribuit Danieli Socios Angelum a Castro villarum, et Leonem a Coriliano.

i Renuente nauclero plures transvehere, inquit Waddingus ad annum 1221 num. 36.

k Factum id seculum Marianum a Janua xxvi Septembris, die Dominica ; cum tam anno 1221, quam 1227 fuerit littera Dominicalis C.

l Itaque die Jovis xxx Septembris. At secundum Marianum octiduo post adventum Danielis, sive die Octobris tertia.

m Finitur hic in Officio Sanctorum Martyrum proprio Lectio I ; quod et de singulis octo sequentibus numeris dictum puta.

n Die i Octobris.

o Die ii Octobris. Quoad diem Sabbati consonat Marianus a Janua ; sed ejus quidem calculo incidit hic dies in diem Octobris ix.

p Die Octobris iii. Consonat hic rursus Actis Marianus quoad diem Dominicam ; sed ea ad diem Octobris x, si vera scripsit, referenda est.

q Videsis illam num. 11 Commentarii prævii.

r Idem Marianus scribit : stando itaque ejus verbis non ante diem xvii Octobris (quod alibi nusquam legas) Martyres ad necis tracti fuere supplicium, quod cum asserto abs illo emortuali eorum die, ejusdem mensis decimo tertio non cohæret.

s Id temporis visi sunt Martyres cælesti lumine circumfundi, ut post alios Waddingus scribit ; at Marianus, id contigisse ait, cum nondum Septem ingressi apud mercatores Europæos morabantur : iterari spectaculum potuit.

t Lege : Sensibilium.

u Nominibus appellativis tamquam propriis interdum Afri utuntur : sic reges suos Miramolinos, hoc est, credentium principes appellabant more Ægyptiorum, quorum regibus nomen Pharaonum com-

mune

hilarique animo

subeunt ; decollatorum reliquiæ a Christianis mox collectæ, post modum in Hispaniam transvectæ fuerunt.

x conquassaverunt.

C

y

z

D

E

F

A mune fuit : Arbaldus autem seu Astaldus, ut Rodolphus Tossinianensis lib. *Historiæ Seraphicæ* folio 74 verso scribit, Arabice idem valet ac iudex vel præfectus.

x Testis oculati verba sunt, et forte ipsiusmet Mariani a Janua, si quam de sanctorum Martyrum agone ad Heliam epistolam dederit.

y Proprie significat hæc vox Horreum publicum; usurpari hic videtur pro loco, in quo merces suas Europæi mercatores recondebant, haud procul Septa sito.

z Quæ de Martyrum reliquiis in Hispaniam seu potius in Lusitaniam per regium Lusitanæ principem translatis hic dicuntur, apud scriptores Franciscanos passim est legere : Rodolphus tamen nul-

lum ait exstare ea de re monumentum certum in libris Ordinis, præter antiquum, quod laudat, *Chronicum*. Nesciri ubi nunc lateant in Commentario prævio dictum est; Barrius tamen aliquas a Cardinali Aragonio (hujus nominis Cardinalem, anno 1478 creatum, anno vero 1485 mortuum habes Tom. I Aprilis pag. 114 in Annotatis; alterum Tom. III Scriptorum rerum Italicarum pag. 436, qui seculo XIV fuit) SS. Danielis et Angeli reliquias in Calabriam missas scribit; sed addit: ut fertur. Ceterum omnia, quæ ab istis vocibus: Deinde filius regis, etc. ad calcem usque sequuntur, Actis hæc, cum sub annum 1515 aut 1522 ad Officii ecclesiastici normam redacta sunt, assuta fuisse existimo, ut videsis Commentarii prævii num. 4.

D